

Inspraak Burgercomité Haren bij gemeenteraad over afvalbeheer (4 november 2020)

Leden van de raad,

Het zal u niet zijn ontgaan dat in de voormalige gemeente Haren het harmonisatiebesluit afvalstoffen van 9 september j.l., waarmee Diftar op basis van kilo's in Haren verdwijnt, veel woede en onbegrip heeft gewekt. Een besluit dat in strijd is met het coalitieakkoord uit 2018 en met de door het college onderschreven harde afspraak in de bestuursovereenkomst uit 2017: Haren behoudt Diftar. Dit besluit draagt beslist niet bij aan vertrouwen in het gemeentebestuur en zijn bestuurskracht. Dat de klok in de voormalige gemeente Haren zo'n twintig jaar wordt teruggezet, is niet in het belang van de inwoners en het milieu. De honderden ontvangen zienswijzen over de ontwerp Afvalstoffenverordening 2021 vanuit Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren, getuigen hiervan.

Onderzoek naar harmonisatie op basis van Diftar had al veel eerder gedaan moeten worden; met gebruikmaking van de jarenlange ervaringen in Haren. Maar nu het anders is gelopen, mogen de inwoners van de voormalige gemeente Haren daarvan financieel niet de dupe worden. Al betreft het maar 20.000 inwoners, zij hebben evenveel recht op een rechtvaardige en gelijke behandeling door het gemeentebestuur als de overige inwoners van de gemeente. Niets rechtvaardigt dat huishoudens die aantoonbaar al jaren aanzienlijk minder huisafval produceren, plotseling worden aangeslagen alsof zij volgend jaar veel meer afval gaan afgeven. Dat voelt als gestraft worden voor bijdragen aan een gemeentelijk doel: minder afval.

College en raad doen er verstandig aan dit duidelijke signaal niet te negeren. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald! Stap over uw schaduw heen en herzie zo snel mogelijk het besluit van 9 september! Om hierbij te helpen biedt het Burgercomité Haren u een voorstel aan om de afvalinzamelingssystemen anders te harmoniseren. In dit voorstel verandert er in 2021 feitelijk niets en kunnen vanaf 2022 alle inwoners van de gemeente zelf invloed uitoefenen op de hoeveelheid afval die zij produceren. En daarmee kosten besparen en het milieu dienen. Niemand betaalt in 2021 onevenredig veel voor zijn afval!

Om zeker te stellen dat niet wordt gehandeld in strijd met landelijke regels, stellen wij voor dat de raad zo spoedig mogelijk het college opdraagt minister Ollongren en staatssecretaris van Veldhoven snel met klem te verzoeken om Groningen ruimte te bieden om het door ons voorgestelde harmonisatiebesluit gefaseerd te implementeren, voor het geval de regelgeving die ruimte nu niet biedt.

Dank u wel.

Gustaaf Biezeveld, voorzitter Burgercomité Haren

Bijlage: Contouren van oplossing voor harmonisatieproblematiek huishoudelijk afval

Contouren van oplossing voor harmonisatieproblematiek huishoudelijk afval

Doelstellingen

1. Flinke verhoging van het percentage hergebruik van huishoudelijk afval door een kosteneffectief maatschappelijk verantwoord inzamelingssysteem dat de grootste winst behaalt in de mate van afvalscheiding en toereikende financiële prikkels tot vermindering van afval en in de effectiviteit van maatregelen tot preventie van illegale stortingen van huishoudelijk afval in met name het landelijke gebied. (basis: Coalitieakkoord gemeente Groningen 2019-2022)
2. Voorkomen van nadelige (vooral financiële) gevolgen voor de inwoners van Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren en voor het milieu ten gevolge van de harmonisatie van de afvalstoffenverordeningen/ afvalinzamelingssystematiek

Voorgesteld herzien besluit

Instemmen met het opnemen van onderstaande systematiek in de voor te leggen Afvalstoffenverordening 2021 Gemeente Groningen.

1. In de gemeente wordt restafval en GFT gescheiden ingezameld, behalve in delen van de gemeente waar de hiervoor benodigde voorzieningen en middelen voor gescheiden inzameling nog ontbreken, dan wel de aard van de bewoning of de woonomstandigheid van huishoudens zich hiervoor niet leent.
2. In de gemeente wordt gewerkt met een vastrecht in combinatie met:
 - a. vast tarief dat afhankelijk is van de grootte van het huishouden; of
 - b. variabel tarief per lediging rolcontainer (rekening houdend met volume ervan) of
 - c. variabel tarief per klik/zak; of
 - d. variabel tarief per kilo.De mogelijkheid om te kiezen voor een (vorm van) variabel tarief is afhankelijk van de beschikbaarheid van de benodigde voorzieningen of middelen in een wijk of een dorp en van de aard van de bewoning of de woonomstandigheid van een huishouden.
3. Kwijtschelding wordt gegeven over het vastrecht en een deel van het variabele tarief.
4. In alle wijken en (combinatie van) dorpen is een centraal inleverpunt voor plastic, glas, papier, oud ijzer, klein chemisch afval, elektronica en kleding/textiel.

Toelichting

Het beschreven systeem voor de gescheiden inzameling van restafval en GFT op basis van de methode Diftar+ (incl. per kilo) biedt volop ruimte voor maatwerk, wat nodig is om zowel in de stad als in de dorpen goed te kunnen functioneren. Voorts voldoet het aan de wens van veel inwoners om zelf invloed te kunnen hebben op de kosten voor hun afval. Zodoende stimuleert dit systeem huishoudens ook om hun restafval en GFT zoveel mogelijk te beperken. Een en ander is in overeenstemming met het Besluit gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en het landelijke en gemeentelijke beleid tot beperking van de hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen. Hierdoor worden voor de gemeente de kosten van inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval lager. Hiervoor geldt: de kosten (van te treffen voorzieningen/middelen, communicatie en preventie/handhaving) gaan voor de baat uit.

Het voorgestelde systeem, dat in lijn is met het coalitieakkoord (2018) en de – door de huidige coalitie overgenomen – afspraak over Diftar in de bestuursovereenkomst Groningen-Haren-Ten Boer (2017), voldoet bovendien aan de eisen van gelijkheid en rechtvaardigheid. Wie minder afval produceert, betaalt navenant minder binnen het variabele deel.

Door de kwijtschelding te verlenen voor het vastrecht en een deel van de variabele kosten worden ook de huishoudens die in aanmerking komen voor de kwijtscheldingsmogelijkheid, gestimuleerd de hoeveelheid afval te beperken.

Aangezien nog niet in alle wijken en dorpen de voorwaarden voor gescheiden inzameling en toepassing van variabele tarieven naar keuze zijn vervuld, is gefaseerde invoering van het volledige afvalinzamelingssysteem onvermijdelijk.¹ Het komend jaar zal worden gebruikt om in delen van de gemeente waar(voor) nu nog de vereiste voorzieningen en middelen ontbreken, deze aan te brengen, om met ingang van 2022 ook daar gescheiden inzameling en toepassing van variabele tarieven mogelijk te maken. Desondanks zullen er waarschijnlijk situaties blijven waar als gevolg van de aard van de bewoning of de woonomstandigheid niet alle huishoudens, waaronder een deel van de studenten, ten volle gebruik kunnen maken van het afvalinzamelingssysteem.

In delen van de gemeente waar de benodigde voorzieningen en middelen nu nog ontbreken, zal in 2021 tevens over het nieuwe systeem op een passende manier gecommuniceerd worden met de inwoners. Dit kan er ook aan bijdragen dat zij erop gaan letten waaruit hun afval bestaat en hoe zij zelf kunnen bijdragen aan afvalscheiding aan de bron.

Tevens zal het komende jaar aandacht worden besteed aan de bevordering van naleving en handhaving van de Afvalstoffenverordening om het zich illegaal ontdoen van huishoudelijk afval zoveel mogelijk te beperken. Hierbij kunnen, zo nodig, de in Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren opgedane kennis over en ervaringen met Diftar op basis van kilo's worden geëvalueerd op hun bruikbaarheid voor andere delen van de gemeente.

Om zeker te stellen dat de nieuwe Afvalstoffenverordening niet alleen naar de geest, maar ook naar de letter in overeenstemming is met de toepasselijke landelijke regelgeving (Wet algemene regels herindeling, Gemeentewet en Wet milieubeheer/ Omgevingswet), doet de raad er verstandig aan in het herziene besluit op te nemen dat de minister van Binnenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Milieu onverwijld worden verzocht om, gelet op de samenvoeging van een stad en dorpen, voor zover nodig, ruimte te bieden – in de vorm van dispensatie of experiment² – voor een niet te vermijden gefaseerde ten uitvoerlegging van het geharmoniseerde afvalinzamelingssysteem.

Met de in het voorstel vervatte flexibiliteit en gefaseerde ten uitvoerlegging van de Afvalstoffenverordening 2021 en voorgestelde inspanningen gericht op tijdige en goede communicatie en op preventie van illegale stort kunnen, naar verwachting, de vanuit de raad op 9 september j.l. naar voren gebrachte bedenkingen worden ondervangen.

Burgercomité Haren, 4-11-2020

¹ Met een eerdere start van de voorbereiding van de harmonisatie had gefaseerde implementatie waarschijnlijk kunnen worden vermeden.

² In haar Thorbeckelezing (2018) heeft minister Ollongren gemeenten opgeroepen meer te experimenteren met regelgeving voor lokaal bestuur. Zo moet worden voorkomen dat bestaande regelgeving nieuwe of betere oplossingen van problemen in de weg staat. Dus het gemeentebestuur dwingt tot suboptimale oplossingen.